

TRACTATUS

DE IURISDIC. IUDIC.

ordinarij, & delegati, ad vniuersitatem,
generalitatem, & singularitatem
causarum: & de iurisdictione
vicarij, assessoris, arbitri,
arbitratoris, amicablem
composito-
ris,

In Rubr. ff. de officio eius cui mandata est iurisdictione.

NICOLAI BELLONI CASALEN.

*Eiusdem quaestio, An a delegato episcopi,
possit appellari ad eius officialem genera-
lem, uel ad summum Pontificem.*

LUGDVNI,

APVD DOMINICVM DE
PORTONARIIS,

1548

Coll. Soc. I. N. S. V. Salm. ex dono Regum.

T R A C T A T V S

D. NICOLAI BELLONI CA-
fallen. in Rubric. ff. de officio eius cui est
mandata iurisdic. de iurisdictione iudicis
ordinarij, & delegati ad vniuersitatē, gene-
ralitatem, & singularitatem causarum:

Et de iurisdictione vicarij, seu
vicegerentis, assessoris, arbi-
tri, arbitratoris, amica-
bilis composito-
ris & iudicis
chartula
rij.

S V M M A R I V M.

- 1 Mandare & delegare an differant.
- 2 Paria sunt dicere de officio eius cui est mandata iurisdic. ac de officio delegati.
- 3 Ratio quare sit dictum de offic. eius cui mand. est iurisd. & non de officio deleg.
- 4 Mandari iurisdic. dicitur etiam ad unam causam.
- 5 Differentia inter uerba mandatoria & preceptiua.
- 6 Delegatio facta per uerba preceptiua, an extinguatur mor-
te delegantis.
- 7 Iussus quomodo differat à delegatione.
- 8 Ratio, quare in causa delegata ordinario, extinguatur iuris-
dic. morte concedentis.

SE M E L atque iterum interpreta-
tus sum hanc partem in Italia, ubi
ad amussim singula propter circu-
los examinaui, quae hic traduntur
per glo. & Doctores, tam antiquos
quam modernos. Verum cum pluri-
ma sint magis subtilia quam utilia,
statui omisso illo ordine breuem tractatum iudicum ordina-
riorum & delegatorum hic compilare, qui multum aperiet
mentem in tota materia iurisdictionum, quae infra ueniunt in-
terpretanda, protestando quòd quaecumq; dixerò, ea intelli-
go procedere de iure communi circumscriptis statutis &
consuetudinibus locorum, & rescriptis principum per quae
plerumq; augetur, minuitur, alteratur iurisdicatio iudicum.

In Rubrica ibi mandata est iurisdicatio. Quero pro intelli-
gètia rub. ¶ & infra dicendorum, quid sibi uelint haec uerba,
quia per ea describitur seu definitur nescio quid, & habent
in se aliquid latens. Glo. rubricae in prima cōtinuatione, sen-
tit, & uult quod significant delegatū, ide est de officio deleg.
dum dicit, Visum est supra de offi. ordi. nunc delegati. & ita
exponit hoc uerbum Mandata, id est delegata. Azō in sum-
ma C. de iurisd. om. iudi. Odo. Pau. Alexan. Ias. hic, Alber.
infra l. j. in prin. & mihi placet, pro qua expositione est gl.
in l. j. §. si. infra e. & in l. nec mandante. ff. de tut. & cur. dat.
ab his. dum constituit differentiam inter uerbum iubere, &
mandare seu delegare, & alia glo. à nemine adducta in ex-
trauaganti commu. in uerbo iudices §. idem de officio deleg.
quae in specie declarat hanc rubricam, quare inscriptio dicat
mādata, cum hic tractetur de delegatis, & inquit idē esse, et
unū pro alio poni. Et pro his glossis facit l. cognitio §. j. dum
loquitur

Q V A E S T I O, A D Q V E M
SIT APPELLANDVM A SVB-
conseruatore. vbi etiam, an possit
appellari à delegato episco-
pi, ad eius officialem ge-
neralē, vđ ad sum-
mum Ponti-
ficem.

- 1 Conseruator censetur iudex delegatus, & nu. 5.
- 2 Appellatur à subdelegato delegati à principe qui totum subdelegauit, ad principem, non ad subdelegantem.
- 3 Delegatus ad uniuersitatem causarum equiparatur ordinario.
- 4 Appellatur à delegato ordinarij ad ipsum ordinarium.
- 5 Episcopi & eius officialis generalis est unum & idem tribunal, & nu. 11.
- 6 Conseruatorum quot sint species.
- 7 Conseruator quamuis constituatur conseruator & iudex, non tamen desinit esse conseruator, effectus est maximus, ut ibi.
- 8 Conseruator quamuis sit delegatus, non est tamen ad uniuersitatem causarum, sed ad generalitatem.
- 9 Delegatus ad uniuersitatem, generalitatem, & particularitatem causarum quis dicatur.
- 10 Inquisitores dicuntur delegati ad generalitatem, non ad uniuersitatem causarum.
- 11 Utilitas est maxima, cognoscere an quis sit delegatus ad generalitatem, uel uniuersitatem causarum.

C A D E M I A Dolana ornata & munita est pluribus & honestis priuilegijs, sibi concessis per Martinum Pontificem, ut in eius literis apparet, quæ in fröte statutorũ almæ Vniuersitatis habentur: in quibus inter cætera cõstituit D. Archiepiscopũ Bisoninum cõseruatorẽ dictorũ priuilegiorũ in amplissimã formã, dans sibi potestãtẽ uices suas cõmittendi, & c. Nunc D. Archiepiscopus cõseruator solet uices suas cõmittere, & aliũ subcõseruatorem instituire in ciuitate Dolana, qui ius dicit scholaribus: contigit aliquãdo ab eius sententijs appellari. Fuit dubitatũ ad quẽ deberet appellari, & potissimã ratio dubitãdi fuit, quia nõnulli appellare uolebãt ad Officialẽ generãlẽ ipsius d. Archiepiscopi, quod nolebat admittere subcõseruator, res est delata ad uenerandum collegiũ nostrũ, in quo diuersæ fuerunt sententiæ. Ego uero cum nunc paululum otij nactus fuerim, quo potui maturius omnia perpendere & considerare, operæpretiũ duxi his scriptis comprehendere, quid mihi de iure uideatur. Tres fuerunt tunc inter nos opiniones. Sunt qui sentiebant ad summum Pontificem appellandum: sunt, qui ad D. Archiepiscopum: sunt, qui etiã ad eius officialem generãlem. Quod ad summũ Pontificem factũ quia Archiepiscopus est cõseruator, & per consequens delegatus, glo. magistra. in c. j. de offic. delega. in vi. & ibi Io. And. & Gemi. notant, & in cõstitutione subcõseruatoris totum subdelegauit, unde sequitur communis conclusio glossarum & Doctõrum, quod quando appellatur à subdelegato delegati à principe, & qui totũ subdelegauit, debet appellari ad principẽ, non ad eius delegatũ subdelegantẽ. Et hoc

b 1437/637

LUGDVNI

**Excudebat Ioannes Pullonus,
aliàs de Tridino.**

1548.